

Сарадња школских библиотекара и наставника у развијању читалачке културе и информационе и медијске писмености ученика

Извештај о одржаним семинарима

Слађана Галушка
ОШ „Милорад Мића Марковић“ Мала Иванча
sladjanagaluska@gmail.com

Анђелка Танчић
ОШ „Ратко Митровић“ Нови Београд
andjelka.tancic@gmail.com

Семинар „Сарадња школских библиотекара и наставника у развијању читалачке културе и информационе и медијске писмености ученика“ одржан је три пута у школској 2014/2015. години.

Прва обука је одржана у Основној школи „Ђорђе Крстић“ у Београду, 6. и 7. новембра 2014. године.

Иако је семинар намењен и наставницима и стручним сарадницима, у овом кругу било је 24 стручна сарадника - 23 библиотекара и логопед.

Ауторке и реализаторке семинара, Слађана Галушка и Анђелка Танчић, упознале су полазнице са начином рада и циљевима семинара, изложиле теме и образложиле зашто су баш те теме предмет семинара. У току првог дана презентоване су теме Школски библиотекар и ОВ рад, Читање, писменост и књиге у дигитално доба и Информациона и медијска писменост (ИМП). Полазници су у дискусијама говорили о свом раду, сарадњи са наставницима у реализацији ОВ рада и коришћењу ИКТ-а и сопственом нивоу информационе и медијске писмености. У оквиру радионице, кроз рад у групи, полазници су анализирали медијске поруке (новине, рекламе, филм) и дискутовали о медијским садржајима и презентовали своје идеје и начин на који би они креирали медијске поруке.

У току другог дана обрађене су теме Развијање читалачке културе ученика и Развијање ИМП ученика и понуђени су примери добре праксе, идеје и наставни материјали за реализацију сличних активности. Организоване су две радионице, у којима су учесници применили знања стечена током обуке. Радећи у пару, осмишљавали су план активности којима се развијају читалачка култура ученика и ИМП ученика, а они који су већ имали искуства у овој области израдили су приказ већ реализоване активности. Уз то, говорили су и о могућим наставним материјалима које би припремили за ученике.

Концепти и идеје представљени током програма обуке разрађени су у анализи и дискусији и у оквиру последњег сегмента семинара. Договорено је да се задаци из радионица уобличи и спроведу у пракси, а сарадња међу колегама настави кроз међушколску сарадњу током организације и реализације осмишљених програма. Полазницима је омогућено да користе материјал са обуке и идеје са семинара за организацију стручног усавршавања у установи и програма/часова за развијање читалачке културе ученика, информационе и медијске писмености и подстичу ученике на критичко мишљење и креативност. Материјали ће бити доступни на сајту Супер учење где ће имати и подршку ауторки за даљи рад.

Семинар је био прилика и да се учесници упознају са радом школе домаћина. Библиотекарке Весна Гошовић и Олга Васић, наше љубазне домаћице, презентовале су прилог о сликару Ђорђу Крстићу, по коме школа носи име, а у радном делу, говориле о активностима за развијање читалачке културе и ИМП ученика које су већ реализовале и показале су и неке од коначних продуката тих активности – дечије радове који се налазе у библиотеци.

У оквиру обрађених тема учесницима је представљено и истраживање, спроведено у оквиру пројекта Оштро Перце¹. у пролеће 2014. године, о читалачким навикама и ИМП ученика, наставника и библиотекара, а које је представљено на недавно одржаној Европској конференцији о информационој писмености (ECIL- European Conference on Information Literacy) у Дубровнику. Такође, као пример за подстицање и развијање ИМП ученика представљен је пројекат Оштро Перце 2014/2015², наставни материјал за ученике и наставнике и постигнућа учесника из претходних година. Полазници су позвани да се прикључе дешавањима у пројекту и/или искористе дати материјал на најбољи начин. Као примери добре праксе и извори материјала за даљи рад, полазницима су препоручени и радови библиотекара и наставника објављени у часопису „Школски библиотекар“, као и у зборницима Друштва³.

Општи утисак је да је семинар протекао у одличној атмосфери сарадње и учења и да ће полазници наставити са даљим усавршавањем у области информационе и медијске писмености, иновирати свој рад и покретати различите пројекте за повећања читалачке културе и развијања информационе и медијске писмености ученика.

¹ Супер учење, <http://www.superucenje.org.rs/istrazivanje/>

² Супер учење, http://www.superucenje.org.rs/perce_2014_15/, Е-курс и наставни материјал, <http://superucenje.org.rs/ucenje/course/view.php?id=2>

³ Друштво школских библиотекара Србије, <http://www.skolskibibliotekari.edu.rs/sajt/aktivnosti/publikacije>

Кроз приказе тих активности промовисаће постигнућа ученика и рад школа, али и лични рад и постигнућа. Договорено је да се прилози о активностима пошаљу до краја текуће школске године, најбољи ће бити постављени на сајту Супер учње у делу за промоцију постигнућа учесника на семинару.

Друга и трећа обука су одржане у мају 2015. године, 7. и 8. маја у Техничкој школи „Милева Марић Ајнштајн“ у Новом Саду, а 14. и 15. маја у Основној школи „Дринка Павловић“ у Београду.

У Новом Саду је било 16 полазника (15 библиотекара и један наставник), а у Београду 11 полазника (9 библиотекара, један педагог и један наставник). После уводног излагања у вези са начином рада и циљевима семинара, кроз презентације и излагања ауторки, представљен је садржај обуке (првог дана три теме, а наредног још две) и понуђени су примери добре праксе, идеје и наставни материјали за реализацију сличних активности. У дискусијама су полазници говорили о свом раду, сарадњи стручних сарадника и наставника у реализацији образовно-васпитног рада и коришћењу ИКТ-а и сопственом нивоу информационе и медијске писмености. Ауторке су, на основу постојећих искустава полазника, предлагале и друге начине за успостављање боље сарадње и подстицале учеснике да открију нове могућности за побољшање рада.

У оквиру радионице првог дана полазници су појединачно, јер је била мала група, анализирали медијске поруке и дискутовали о медијским садржајима из неколико дневних и недељних новина, као и реклама и појединих интернет страна које су тих дана заокупљале пажњу просветне јавности. Затим су презентовали своје идеје и начин на који би они креирали медијске поруке, посебно ако би писали извештај о активностима или прилог, чланак, за школске новине, сајт школе и сл.и

Другог дана су организоване две радионице, у којима су учесници применили знања стечена током обуке. Радиле су појединачно и у пару, осмишљавали су план активности којима се развијају читалачка култура ученика и ИМП ученика, а они који су већ имали искуства у овој области израдили су приказ већ реализоване активности. Говорили су и о постојећим и/или могућим наставним материјалима које су/би припремили за ученике. Неке од идеја за подстицање читања и развијање ИМП ученика су биле веома добре: читање и писање писама, сарадња са наставницима историје у проучавању одређених догађаја кроз драматизацију одговарајућих текстова итд.

Колеге су похвалили предлоге и размотрили начин на који би неке од њих могли да примене у својим срединама. Та врста размене искустава је оно што су полазници оценили као веома важан и успешан део обуке, који ће свакако допринети побољшању даљег рада.

Тако су библиотекари средњих школа у Новом Саду предложили да се искористи пример школе домаћина, који је представила Пламенка Лаћарац, у вези са подстицањем ученика средњих стручних школа на читање поезије организовањем такмичења у рецитовању. У београдској групи осмишљене су активности у којима би учествовале две средње школе (из Свилајнца и Крушевца) и две основне (из Крушевца), а у вези са израдом рекламног материјала за средње стручне школе и његовог представљања ученицима осмог разреда основних школа у оквиру пројекта Професионална оријентација на крају осмог разреда.

Како се ближио крај школске године, договорено је да се задаци из радионица уобличи и спроведу у пракси током наредне школске године. Полазницима је омогућено да користе материјал са обуке и идеје са семинара за организацију стручног усавршавања у установи и програма/часова за развијање читалачке културе ученика, информационе и медијске писмености и подстичу ученике на критичко мишљење и креативност. Материјали ће бити доступни на сајту Супер учење где ће имати и подршку ауторки за даљи рад.

У оквиру обрађених тема учесницима је представљен пројекат Оштро Перце⁴, кроз чије активности се развија ИМП ученика. Такође, упознати су и са истраживањем, спроведеним у оквиру пројекта⁵. у пролеће 2014. године, о читалачким навикама и ИМП ученика, наставника и библиотекара, а које је представљено на Европској конференцији о информационој писмености (ECIL-European Conference on Information Literacy) у Дубровнику, као и тексту „Оштрење Оштрог Перца: Истраживање о информационој и медијској писмености у основној школи“, објављеном у часопису Читалиште⁶. Полазници су позвани да се овом пројекту прикључе наредне школске године и да постојећи наставни материјал искористе за приближавање теме својим колегама и ђацима.

Као примери добре праксе и извори информација за даљи рад, полазницима су препоручени и текстови библиотекара и наставника објављени у часопису „Школски библиотекар“, као и у зборницима Друштва школских библиотекара Србије⁷.

Семинари су протекли у одличној атмосфери сарадње и учења и полазници желе да наставе са даљим усавршавањем у овој области, иновирају свој рад и организују различите активности за повећања читалачке културе и развијања информационе и медијске писмености ученика.

⁴ Супер учење http://www.superucenje.org.rs/perce_2014_15/, Е-курс и наставни материјал, <http://superucenje.org.rs/ucenje/course/view.php?id=2>

⁵ Супер учење, <http://www.superucenje.org.rs/istrazivanje/>

⁶ Читалиште, http://citaliste.rs/casopis/br26/galuska_sladjana2.htm

⁷ Друштво школских библиотекара Србије,

<http://www.skolskibibliotekari.edu.rs/sajt/aktivnosti/publikacije>